□

Mevrouw **Bischoff van Heemskerck** (D'66): Mijnheer de Voorzitter! De eerste maal dat ik in deze Kamer spreek wil ik de bewindslieden, die hier ook voor de eerste maal (weer) zijn, veel succes voor de toekomst toewensen. Ik hoop dat die lang zal duren op deze plaats.

Ruim 200 bladzijden van het stenogram tonen aan, dat er veel is gezegd over het wetsontwerp. Ik zal mij dan ook beperken tot 3 punten:

1. verduidelijking van enige passages in de memorie van antwoord bij dit wetsontwerp en de macro-economische verkenningen in 1982;
2. het emancipatoir aspect;
3. de nevenmaatregelen voor de kleine zelfstandigen.

Punt 1 betreft dus de verduidelijking van enige passages in de memorie van antwoord. De macro-economische verkenningen vermelden onder het hoofdje 'de nationale conjunctuur 1981' de cryptische zin: 'Maar voor de echte minima resulteert dankzij een toeslag nog een beperkte stijging'. De memorie van antwoord stelt ook dat de koopkracht van de minimuminkomens in totaal met 3% zal verminderen. Voor de betreffende eenheden resulteert het in een positief koopkrachteffect, wat dan weer de totale som van minimaal een effect van – 1% inhoudt. Van de f 250 miljoen gaan degenen die voor f 50 miljoen daarvan krijgen erop vooruit. Over het totaal van de mensen is het effect dan dat de koopkracht er 1% op achteruit gaat. Als mijn redenering juist is, dan zullen de minima buiten die f 50 miljoen, dus ongeveer 2 miljoen mensen, er toch nog 3% op achteruit blijven gaan. De Minister van Sociale Zaken heeft in de Tweede Kamer gevraagd, te wachten op het structureel inkomensbeleid, dat hij wil presenteren. Ik neem aan, dat daarin niet het laatste woord over de minima is gezegd.

Ik kom tot mijn tweede punt, het emancipatoir effect. Ik heb mij een weinig zorgen gemaakt over wat hierover in de Tweede Kamer is gezegd. Praktisch gezien is dit wetsontwerp, zeker na de veranderingen die dit kabinet erin heeft aangebracht, niet meer tegen de individualisering. Echter, in de Tweede Kamer is veel om een soort van structuralisme gevraagd. Als er een soort van structuralisme komt in de gezinsbijslagen voor de echte minima zou dat weer een stimulans kunnen vormen voor de gehuwde vrouw om niet meer te gaan werken. Desgewenst zal ik dat nader toelichten.

Verder wil ik, ook naar aanleiding van wat hierover in de Tweede Kamer is gezegd, duidelijk stellen dat de derde EG-richtlijn verbiedt, dat rekening wordt gehouden met het inkomen van de partner. Ik citeer nu uit artikel 4 van de betreffende richtlijn: Het beginsel van gelijke behandeling houdt in dat iedere vorm van discriminatie op grond van geslacht, hetzij direct hetzij indirect door verwijzing naar met name echtelijke staat of gezinssituatie is uitgesloten in het bijzonder met betrekking tot enz....

Mijn vraag aan de Staatssecretaris is, hoe zij ziet de combinatie van wat onder meer in het resultaat van het programmatisch overleg staat, een van de benen waarop deze Regering staat – ik wijs op bladzijde 26 – en de individualisering. Hoe gaat in dat structurele inkomensbeleid, waarover in de Tweede Kamer is gesproken, de *rol van de Staatssecretaris voor emancipatie* zijn, die volgens ditzelfde resultaat van het programmatisch overleg is belast met de bevordering van de uitvoering van de derde EG-richtlijn?

Ik kom tot mijn punt 3, de kleine zelfstandigen. Ik citeer wat de Minister van Sociale Zaken in de Tweede Kamer zei: 'Afwijzing van specifieke maatregelen ten behoeve van kleine zelfstandigen in het kader van dit wetsontwerp berust op het niet geschikt zijn van dit instrument van de eenmalige uitkering die in dit ontwerp wordt gehanteerd'. De Minister van Sociale Zaken heeft toen een aantal andere instrumenten genoemd, waaronder het fiscale. Er is in de Tweede Kamer wat toegezegd, in de trant van: wij moeten er zeker wat aan doen. Een aantal zaken bleef echter onduidelijk, bij voorbeeld of de Regering alles in het werk zal stellen om voor 1981 enig soelaas te brengen in de positie van de kleine zelfstandige. De Minister zei ook dat er meer instrumenten zijn. Wij vragen ons af, of het fiscale instrument, dat hij toen met name noemde, voldoende ruimte biedt. Wij willen graag de Regering de ruimte laten om die instrumenten te onderzoeken, maar niet al te veel ruimte in tijd.

Het is ons erom te doen, die zelfstandigen er in 1981 niet al te ver achteruit op te doen gaan. Elke oplossing, waaraan ik zelf heb gedacht, was niet erg fraai. Ik durf ze ook nauwelijks te noemen. Toch heb ik de motie van de heer Franssen mede ondertekend. Ik geloof namelijk dat geen enkele oplossing erg fraai zal zijn. Ik denk evenwel dat in dit geval mensen gaan voor fraaie of onfraaie oplossingen op technisch gebied.

Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn voor deze eenmalige regeling. De fractie van D'66 in de Tweede Kamer heeft al gezegd dat de gevolgde methodiek niet onze directe voorkeur heeft. Wij zien dan ook gaarne het structureel inkomensbeleid tegemoet.

□

De heer **Kloos** (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het wetsontwerp 17 030 dat wij vandaag behandelen in deze Kamer is onder grote tijdsdruk door de Tweede Kamer geloodst. De beweegredenen voor die haast – een zo tijdig mogelijke behandeling, opdat de administratieve organen ervoor kunnen zorgen dat de uitkeringsgerechtigden niet al te lang op hun uitkering behoeven te wachten – kunnen wij respecteren. Ik voeg er echter aan toe dat, wanneer de Tweede Kamer al knorrig reageert op een snelkookbehandeling, *hoeveel meer dan de Eerste Kamer* heeft om van haar ongenoegen te doen blijken. Op 17 september vindt de behandeling ter overzijde plaats en op 22 september vindt de behandeling hier plaats, zonder dat er gelegenheid was voor schriftelijke voorbereiding.

De noodhandelingen, liefst ruim 200 pagina's, rollen vrijdagavond in de bus. Het tweede kabinet-Van Agt maakt een lelijke start door de Eerste Kamer nauwelijks de tijd voor een behoorlijke bestudering van de stukken te gunnen. Is dit een voorproefje van hetgeen ons tegen de jaarwisseling te wachten staat, waarover de heer Van Tets ook reeds sprak? Al jaren wordt de recesweek tussen Kerst en Nieuwjaar door jachtende Ministers om zeep geholpen. De Eerste Kamer houdt niet van broddelwerk en nog minder van Ministers en Staatssecretarissen, van welke politieke kleur ook, die daartoe aanzetten. De Staatssecretaris toont zich in haar verklaring van de haast zeer bezorgd over de ambtenaren, die dit wetsontwerp moeten uitvoeren. Dat is terecht, maar de Eerste Kamer houdt ervan serieus te worden genomen, zolang zij bestaat.

Ik zal niet lang lelijk blijven doen tegen de nieuwe bewindslieden. Bij de eerste ontmoeting van deze Kamer met de bewindslieden op Sociale Zaken lijkt het mij op zijn plaats, hen een succesrijke ambtsperiode toe te wensen. Zij nemen het roer over bij stormkracht 8, om het beeldende jargon van de heer Pelleboer maar even te handhaven. Hun belangrijkste opgaven liggen in het scheppen en in standhouden van een zo hoog mogelijk peil van werkgelegenheid en van een zodanige